Tekrarlayan Olumsuz Öz-Derin Dü?ünce Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Tekrarlayan Olumsuz Öz-Derin Dü?ünce Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31483

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Tekrarlayan Olumsuz Öz-Derin Dü?ünce Ölçe?i (TÖÖDDÖ), bireylerin kendilerine yönelik olumsuz ve tekrarlay?c? dü?ünce e?ilimlerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? psikometrik bir araçt?r. Bu ölçek, Sar?çam ve Ak?n (2015) taraf?ndan Türkçe'ye uyarlanm??t?r. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk kültüründeki geçerli?ini ve güvenirli?ini incelemeyi amaçlam??t?r. Ölçek, 10 maddeden olu?makta olup, 6'l? Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullan?larak tek boyutlu bir yap?y? ölçmektedir.

Bu ölçek, psikolojideki temel bili?sel süreçlerden biri olan derin dü?ünce (ruminasyon) e?ilimini, özellikle de bu e?ilimin öz-odakl? ve olumsuz yönlerini de?erlendirmede kullan?lmaktad?r. Elde edilen psikometrik bulgular, TÖÖDDÖ'nün yüksek düzeyde iç tutarl?l??a ve yap?sal geçerlik özelliklerine sahip oldu?unu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Tekrarlayan Olumsuz Öz-Derin Dü?ünce, Ruminasyon, Öz-Odaklanma, Bili?sel Süreçler, Ölçek Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Hakan Sar?çam, Adem Ak?n

Amaç

Tekrarlayan Olumsuz Öz-Derin Dü?ünce Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin kendi yetersizlikleri, hatalar? veya olumsuz durumlar? hakk?nda sürekli olarak ve pasif bir ?ekilde dü?ünme e?ilimlerinin ?iddetini ve s?kl???n? nicel olarak ölçmektir. Bu tür bili?sel stiller, genellikle depresyon ve anksiyete gibi psikolojik rahats?zl?klar?n sürdürülmesinde önemli bir rol oynar.

Sar?çam ve Ak?n taraf?ndan gerçekle?tirilen uyarlama çal??mas?, bu yap?y? Türkiye popülasyonunda, özellikle de üniversite ö?rencilerinde geçerli ve güvenilir bir ?ekilde ölçebilecek bir araç sa?lamay? hedeflemi?tir. Bu araç, akademik ara?t?rmalarda ve klinik uygulamalarda bili?sel davran??ç? yakla??mlar?n temelini olu?turan ruminatif süreçleri incelemek için kullan?lmaktad?r.

Ölçülen Yap?

TÖÖDDÖ, **Tekrarlayan Olumsuz Öz-Derin Dü?ünce** (Repetitive Negative Self-Rumination) yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, bili?sel psikolojideki ruminasyon kavram?n?n bir alt bile?enidir ve bireyin dikkatini, çözüme odaklanmak yerine, ki?isel eksiklikler, geçmi? hatalar ve olumsuz

ARABPSYCHOLOGY.COM

duygusal durumlar?n nedenleri üzerine yönlendirmesiyle karakterizedir.

Ölçek, bu öz-odakl? olumsuz dü?ünce döngüsünü yakalayarak, bireyin duygusal düzenleme kapasitesini dolayl? yoldan de?erlendirmeye yard?mc? olur. Yap?, tek boyutlu olarak kavramsalla?t?r?lm??t?r ve bireyin bu bili?sel tuza?a ne kadar yatk?n oldu?unu gösterir.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerlik çal??malar?, bir üniversitenin e?itim fakültesinde ö?renim gören 287 ö?renciden elde edilen verilerle gerçekle?tirilmi?tir. Yap?sal geçerli?i test etmek için Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r.

DFA sonuçlar?, tek boyutlu modelin mükemmel uyum indekslerine sahip oldu?unu göstermi?tir: Ki-kare (χ^2) de?eri 53.97 (sd= 31, p= .006) olarak bulunmu?tur. Di?er önemli uyum indeksleri ise ?öyledir: RMSEA= .051, CFI= .99, GFI= .96, IFI= .99, NFI= .97 ve SRMR= .039. Bu de?erler, modelin teorik yap?yla yüksek düzeyde uyumlu oldu?unu kan?tlamaktad?r. Ölçek maddelerinin faktör yükleri .44 ile .78 aras?nda s?ralanmaktad?r, bu da maddelerin ölçülen yap?y? güçlü bir ?ekilde temsil etti?ini göstermektedir.

Güvenirlik

TÖÖDDÖ'nün güvenirlik analizleri, iç tutarl?l?k ve test-tekrar test yöntemleriyle incelenmi?tir. ?ç tutarl?l?k güvenirlik katsay?s?, yayg?n olarak kullan?lan **Cronbach Alfa** de?eri ile hesaplanm?? ve .86 olarak bulunmu?tur. Bu de?er, ölçe?in maddelerinin yüksek derecede homojen oldu?unu ve ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Ölçe?in zamana ba?l? kararl?l???n? belirlemek amac?yla, 71 ki?ilik bir çal??ma grubuna 21 gün arayla test-tekrar test uygulamas? yap?lm??t?r. ?ki uygulama aras?ndaki korelasyon katsay?s? .76 olarak saptanm??t?r. Bu korelasyon düzeyi, ölçe?in kararl? ölçümler sa?lad???n? teyit etmektedir. Ayr?ca, düzeltilmi? madde-toplam korelasyonlar? .35 ile .69 aras?nda de?i?mektedir, bu da her maddenin toplam puanla güçlü bir ili?kisi oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal do?rulu?u, 287 üniversite ö?rencisi üzerinden toplanan verilerle gerçekle?tirilen Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile incelenmi?tir. DFA, ölçe?in 10 maddesinin teorik beklentilere uygun olarak tek bir faktör alt?nda topland???n? do?rulam??t?r.

Elde edilen uyum indeksleri (özellikle RMSEA ve CFI de?erleri), tek boyutlu modelin veriye mükemmel derecede uydu?unu göstermektedir. Faktör yüklerinin yüksek olmas?, ölçe?in hedefledi?i **Tekrarlayan Olumsuz Öz-Derin Dü?ünce** yap?s?n?n güçlü bir ?ekilde temsil

ARABPSYCHOLOGY.COM

edildi?ini ortaya koymaktad?r.

Araç Bilgileri

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz Bildirim Ölçe?i

Maddeler ve Boyutlar: 10 madde, tek boyut

Derecelendirme: 6'l? Likert Tipi Ölçek (1=H?Ç kat?lm?yorum - 6=Tamamen kat?l?yorum)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite Ö?rencileri (Genç Yeti?kin)

Ya? Grubu: Belirtilmemi? (Uyarlama çal??mas? üniversite ö?rencileri üzerinde yap?lm??t?r)

Popülasyon Detaylar?: Yap? geçerlik çal??mas? 287 e?itim fakültesi ö?rencisi üzerinde yürütülmü?tür.

Test Metodolojisi: Psikometrik ölçekleme, Do?rulay?c? Faktör Analizi.

Anahtar Kelimeler

Öz-Derin Dü?ünce, Ruminasyon, Tek Boyutlu Yap?, Cronbach Alfa, Test-Tekrar Test, Psikometri, Sar?çam, Ak?n.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Hakan Sar?çam

?leti?im E-posta Adresi: hakansaricam@gmail.com

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurumsal Ba?lant? E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücretler ve Ölçek Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? 2015 y?l?nda yay?nlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için gerekli izinlerin al?nmas? ve olas? telif ücretleri hakk?nda kesin bilgi edinmek için sorumlu yazar Hakan

ARABPSYCHOLOGY.COM

Sar?çam ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçe?in orijinal PDF formu a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: tekrarlayan-olumsuz-oz-derin-dusunce-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Sar?çam, H. ve Ak?n, A. (2015). Tekrarlayan Olumsuz Öz-Derin Dü?ünce Ölçe?i Türkçe formu: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Sakarya University Journal of Education*, *5*(1), 70-80.

Makale Eri?im Ba?lant?s?: suje.sakarya.edu.tr

Tekrarlayan Olumsuz Öz-Derin Dü?ünce Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri kaynak içerikte yer almamaktad?r. Maddelere eri?im için Sar?çam ve Ak?n (2015) taraf?ndan yay?nlanan orijinal makalenin incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM